

Седма Международна олимпиада по теоретична,
математическа и приложна лингвистика

Вроцлав (Полша), 26–31 юли 2009 г.

Задачи за индивидуалното състезание

Правила за оформяне на решенията на задачите

1. Не преписвайте условията. Решавайте всяка задача на отделен лист (или листове), като на всеки лист пишете номера на решаваната задача, номера на мястото си и фамилното си име. Иначе работата Ви може да не бъде оценена по достойнство.
2. Обосновавайте получените отговори. Отговор, даден без всякакво обяснение, макар и да е съвсем верен, се оценява ниско.

Задача №1 (20 точки). Дадени са словосъчетания на български и преводите им на езика сулка:

1 бетелов орех	<i>a vhoi a tgiang</i>
1 ямс	<i>a tu a tgiang</i>
2 бетелови ореха	<i>a lo vhoi a lom̄in</i>
2 кокосови ореха	<i>a lo ksie a lom̄in</i>
3 бетелови ореха	<i>o vuo a korlotge</i>
3 плода от хлебно дърво	<i>a moulang hori orom a tgiang</i>
4 ямса	<i>o sngu a korlolo</i>
6 ямса	<i>o sngu a ktiëk hori orom a tgiang</i>
7 бетелови ореха	<i>o vuo a ktiëk hori orom a lom̄in</i>
10 плода от хлебно дърво	<i>a lo ngaitegaap hori orom a moulang</i>
10 кокосови ореха	<i>a lo ngausmia hori orom a lom̄in</i>
10 ямса	<i>o sngu a lo ktiëk</i>
15 кокосови ореха	<i>o ngausmia a korlotge hori orom a korlotge</i>
16 кокосови ореха	<i>o ngausmia a korlolo</i>
18 плода от хлебно дърво	<i>o ngaitegaap a korlolo hori orom a moulang</i>
18 ямса	<i>o sngu a lo ktiëk hori orom a ktiëk hori orom a korlotge</i>
19 бетелови ореха	<i>o vuo a lo ktiëk hori orom a ktiëk hori orom a korlolo</i>
20 ямса	<i>o sngu a mhelom</i>

(a) Преведете на български:

a ksie a tgiang
o ngaitegaap a korlotge
o ngausmia a ktiëk
o vuo a lo ktiëk hori orom a tgiang

(b) Преведете на сулка:

2 ямса
14 ямса
15 плода от хлебно дърво
20 бетелови ореха

△ Сулка е от източнопапуаското езиково семейство. Говори се от около 3500 души в провинцията Източна Нова Британия на държавата Палуа Нова Гвинея.

Бетеловите орехи всъщност са семена на определен вид палма. Ямсът е ядивната грудка на едноименното тропическо растение.

—Евгения Коровина, Иван Держански

Задача №3 (20 точки). Дадени са имената на 24 бирманчета и датите им на раждане:

момчета		момичета	
име	дата на раждане	име	дата на раждане
kauŋ myaʔ	01.06.2009	paŋ we	04.06.2009
zeiya cə	09.06.2009	thouŋ uŋ	06.06.2009
pyesouŋ auŋ	18.06.2009	khiŋ le nwe	08.06.2009
ne liŋ	20.06.2009	wiŋ i muŋ	10.06.2009
lwiŋ koko	24.06.2009	mimi khaiŋ	18.06.2009
phouŋ naiŋ thuŋ	25.06.2009	su myaʔ so	30.06.2009
myo khiŋ wiŋ	02.07.2009	susu wiŋ	07.07.2009
tiŋ mauŋ laʔ	04.07.2009	yadana u	08.07.2009
khaiŋ miŋ thuŋ	06.07.2009	tiŋ za mə	11.07.2009
wiŋ cə auŋ	08.07.2009	yiŋyiŋ myiŋ	15.07.2009
theʔ auŋ	11.07.2009	keʔi thuŋ	20.07.2009
shaŋ thuŋ	21.07.2009	shu maŋ cə	21.07.2009

На 14.06.2009, 16.06.2009, 24.06.2009, 09.07.2009, 13.07.2009 и 18.07.2009 са се родили още 6 бирманчета. Ето техните имена:

- момчета: **ɣwe siŋɸu, so mo cə, ye auŋ naiŋ**
- момичета: **daliya, e tiŋ, phyuphyu wiŋ**

Кой кога се е родил?

△ Бирманските имена са дадени в опростена латинска транскрипция. **c** = ч, **ɛ** е отворено е, **h** означава, че предходната съгласна е придихателна, **ŋ** = н в думата *гонг*, **ɲ** означава, че предходната гласна е носова, **ɔ** е отворено о, **ɸ** ≈ англ. *th* в думата *with*, **y** = ѝ, **ʔ** е съгласен звук (т. нар. гърлен взрив).

—Иван Держански, Мария Цидзик

Задача №4 (20 точки). Дадени са староиндийски основи на думи, за които се смята, че са запазили първоначалното (праиндоевропейско) място на ударението. Те са разделени с тиренце на корен и наставка. Ударената гласна е белязана със знака ˘.

<i>vṛk-a-</i>	вълк	<i>vádh-ri-</i>	скопен	<i>púr-va-</i>	пръв
<i>vadh-á-</i>	смъртоносно оръжие	<i>dhū-má-</i>	дим	<i>bhṛm-i-</i>	подвижен
<i>sād-á-</i>	седене на кон	<i>dṛ-ti-</i>	мях	<i>kr̥ṣ-í-</i>	земеделие
<i>puṣ-tí-</i>	преуспяване	<i>ghṛ-ṇi-</i>	жега	<i>stó-ma-</i>	химн
<i>sik-tí-</i>	поток	<i>ghṛ-ṇá-</i>	жега	<i>dar-má-</i>	разрушител
<i>pī-tí-</i>	пиене	<i>ká-ma-</i>	желание	<i>nag-ná-</i>	гол
<i>gá-ti-</i>	ходене			<i>vák-va-</i>	търкалящ се

(a) Обяснете защо не може с помощта на тези данни да се определи мястото на ударението в следните основи: **bhāg-a-** ‘дял’, **pad-a-** ‘крачка’, **pat-i-** ‘господар’, **us-ri-** ‘утринна светлина’.

(b) Означете ударението в дадените по-долу основи:

<i>mṛdh-ra-</i>	враг	<i>tan-ti-</i>	канап	<i>svap-na-</i>	сън	<i>abh-ra-</i>	облак
<i>phe-na-</i>	пияна	<i>bhār-a-</i>	товар	<i>bhū-mi-</i>	земя, почва	<i>ghan-a-</i>	убиване
<i>stu-ti-</i>	възхваля	<i>dū-ta-</i>	пратеник	<i>ghar-ma-</i>	жега	<i>ghṛṣ-vi-</i>	оживен

△ **h** означава, че предходната съгласна е придихателна; **ṇ**, **ṣ** и **ṭ** са съгласни, сходни с **n**, **m** и **t**, но произнасяни с извит назад връх на езика; **ṛ** е **r**, произнасяно като гласен звук. Знакът ˘ бележи дълга гласна.

—Александър Пиперски

Задача №5 (20 точки). Дадени са изречения на езика науатл и преводите им на български:

1. <i>nimitztlazoh̄tla</i>	аз те обичам
2. <i>tikmaka in āmoxtli</i>	ти му даваш книгата
3. <i>nitlahtoa</i>	аз казвам нещо
4. <i>kātl̄tia in kuauh̄x̄n̄ki in pochtekatl</i>	търговецът кара дърводелеца да пие; дърводелецът кара търговеца да пие
5. <i>titzāhtzi</i>	ти викаш
6. <i>niki in ātōlli</i>	аз пия атола
7. <i>tikuika</i>	ти пееш
8. <i>tinēchtlakāhuilia</i>	ти оставяш нещо за мене
9. <i>kochi in tiz̄tl</i>	лечителят спи
10. <i>niknekiltia in kuauh̄x̄n̄ki in āmoxtli</i>	аз карам дърводелеца да иска книгата
11. <i>mitztehūtekilia</i>	той те бие за някого; той бие някого за тебе
12. <i>kēhua in kikatl</i>	пее песента
13. <i>niktlalhuia in zihuātl</i>	аз казвам нещо на жената
14. <i>tiktēkāhualtia in oktli</i>	ти караш някого да остави виното
15. <i>ātli</i>	той пие
16. <i>tlach̄hua in pochtekatl</i>	търговецът прави нещо
17. <i>tēhuetz̄tia in zihuātl</i>	жената кара някого да падне

(а) Преведете на български по всички възможни начини:

18. *tiktlazoh̄tlaltia in zihuātl in kuauh̄x̄n̄ki*
19. *nēchtzāhtz̄tia*
20. *tikhūteki*
21. *nikēhuilia in kikatl in tiz̄tl*
22. *nikneki in ātōlli*
23. *mitztlakāhualtia*

(б) Преведете на науатл:

24. той ме кара да правя атола
25. ти правиш виното за някого
26. лечителят те кара да спиш
27. аз пеея нещо
28. аз падам

⚠ Класическият науатл е езикът на империята на ацтеките в Мексико.

Изреченията на науатл са дадени с опростен правопис. *ch*, *hu*, *ku*, *tl*, *tz*, *uh* са съгласни звукове. Знакът $\bar{\quad}$ бележи дълга гласна.

Атолът е гореща напитка от царевично нишесте.

—Божидар Божанов, Тодор Червенков

Редактори: Александър Бердичевски, Божидар Божанов, Дмитрий Герасимов, Ксения Гилярова, Станислав Гуревич, Иван Держански, Ренате Паюсалу, Александър Пиперски, Людмила Фьодорова, Адам Хестърбърг, Тодор Червенков (отг. ред.).

Български текст: Божидар Божанов, Иван Держански, Тодор Червенков.

Наслука!

Седма Международна олимпиада по теоретична,
математическа и приложна лингвистика

Вроцлав (Полша), 26–31 юли 2009 г.

Решения на задачите от индивидуалното състезание

Задача №1. Ето думите, от които се градят числителните на езика сулка:

- *tgiang* 1, *lomin* 2, *korlotge* 3, *korlolo* 4, *ktiëk* 5, *mhelom* 20;
- *hori orom* събиране, *lo* удвояване;
- *a* ед. число, *o* мн. число (от 3 нагоре).

Съществителните имат различни форми за двете числа (*tu, sngu; vhoi, vuo*). Има отделни думи за четворка кокосови орехи, за чифт и четворка плодове от хлебно дърво (*ngausmia, moulang, ngaitegaap*).

Отговори:

- (a)
- *a ksie a tgiang*: 1 кокосов орех
  - *o ngaitegaap a korlotge*: 12 плода от хлебно дърво
  - *o ngausmia a ktiëk*: 20 кокосови ореха
  - *o vuo a lo ktiëk hori orom a tgiang*: 11 бетелови ореха
- (b)
- 2 ямса: *a lo tu a lomin*
  - 14 ямса: *o sngu a lo ktiëk hori orom a korlolo*
  - 15 плода от хлебно дърво: *o ngaitegaap a korlotge hori orom a moulang hori orom a tgiang*
  - 20 бетелови ореха: *o vuo a mhelom*

Задача №2. Писмеността нко се пише и чете отдясно наляво. Писмеността е азбучна: всяка буква означава съгласен или гласен звук. Буквите в думата се свързват.

- (a) Тилдата над гласна буква означава нисък тон, а отсъствието ѝ — висок. Но гласната има среден тон, ако е означена по същия начин като предходната (и двете с тилди или и двете без).

ɔ̃t̃ɔ̃hɪq̃ɥ̃f — *bìlákòró*

ɬɪɬɪɬ — *tájula*

kòrikóri — ɥt̃ɔ̃hɪq̃ɥ̃f̃ɔ̃h̃

báwò — ɔ̃ɬɪf̃

- (b) Ако в двойка съседни срички има еднакви гласни и по правилата и двете букви трябва да се пишат с тилди или и двете без, пише се само втората гласна.

q̃q̃q̃h̃ — *kòlóló*

ɬɪɬɪɬ — *támene*

ɔ̃q̃ɬɔ̃q̃ɬ — *wólowolo*

létere — ɬt̃ɬɬɬ

bìlakóro — ɔ̃t̃ɔ̃hɪq̃ɥ̃f̃

jàmanaké — ɬh̃ɪɪɬɬ

Задача №3. Лесно се вижда, че имената на родените в един и същ ден от седмицата започват със сходни звукове:

- понеделник: kaṃṃ myaʔ, khiṃ le nwe, khaiṃ miṃ thuṃ, kepi thuṃ
- вторник: zeiya cə, su myaʔ so, susu wiṃ, shaṃ thuṃ, shu maṃ cə
- сряда: wiṃ i muṃ, lwiṃ koko, wiṃ cə auṃ, yadana u, yiṃyṃ myiṃ
- четвъртък: paṃ we, pyesouṃ auṃ, mimi khaiṃ, phouṃ naiṃ thuṃ, myo khiṃ wiṃ
- събота: thouṃ uṃ, ne liṃ, tiṃ maṃ laʔ, theʔ auṃ, tiṃ za mə

Отговори:

- ṅwe siṃṃu — 13. 07. 2009 (понеделник);
- so mo cə — 16. 06. 2009 (вторник);
- ye auṃ naiṃ — 24. 06. 2009 (сряда),
- daliya — 18. 07. 2009 (събота),
- e tiṃ — 14. 06. 2009 (неделя: родени в неделя в данните няма, както и имена, започващи с гласни),
- phyuphyu wiṃ — 09. 07. 2009 (четвъртък).

Задача №4.

Ако преградният съгласен звук в корена	а гласната в наставката е a ,	а гласната в наставката е i ,
е звучен,	ударението е на наставката.	ударението е на корена.
е беззвучен,	ударението е на корена.	ударението е на наставката.

- (a) Това правило е в сила, ако в корена има точно една преградна съгласна. Ако са две (*bhāg-a-*, *pad-a-*, *pat-i-*) или ако ги няма (*us-ri-*), мястото на ударението не може да се определи.
- (b) *mṛdh-rá-*, *phé-na-*, *stu-tí-*, *tan-tí-*, *bhār-á-*, *dū-tá-*, *sváp-na-*, *bhū-mi-*, *ghar-má-*, *abh-rá-*, *ghan-á-*, *ghṛṣ-vi-*.

Задача №5. Изреченията на науатл започват със сказуемото. Подлогът и допълнението или допълненията следват в произволен ред, предхождани от *in* (определителен член).

Глаголът получава следните представки:

- подлог: *ni-* 1-во л. ед.ч., *ti-* 2-ро л. ед.ч., — 3-то л. ед.ч.;
- допълнение: *nēch-* 1-во л. ед.ч., *mitz-* 2-ро л. ед.ч., *k-* 3-то л. ед.ч.;
- още едно допълнение: *tē-* ‘(на) някого’, *tla-* ‘нещо’.

Също и следните наставки:

- ‘карам ...’:
  - <непреходен глагол>-*tia* (с удължаване на предходно *i*),
  - <преходен глагол>-*ltia*;
- ‘права за ...’: *-lia* (с преминаване на предходно *a* в *i*).

Едно и също действие с допълнение и без често се изразява с различни глаголи.

Отговори:

(a)	18.	<i>tiklazohltaltia</i>	ти караш жената да обича дърводелеца;
		<i>in zihuātl in kuauhx̄nki</i>	ти караш дърводелеца да обича жената
	19.	<i>nēchtzāhtzitia</i>	той ме кара да викам
	20.	<i>tikhuitēki</i>	ти го биеш
	21.	<i>nikēhuilia in kikatl in tizt̄l</i>	аз пея за лечителя песента
	22.	<i>nikneki in ātōlli</i>	аз искам атола
	23.	<i>mitztlakāhualtia</i>	той те кара да оставиш нещо
(b)	24.	той ме кара да правя атола	<i>nēchchihualtia in ātōlli</i>
	25.	ти правиш виното за някого	<i>tiktēchihulia in oktli</i>
	26.	лечителят те кара да спиш	<i>mitzkochitia in tizt̄l</i>
	27.	аз пея нещо	<i>nitlaēhua</i>
	28.	аз падам	<i>nihuetzi</i>

Седма Международна олимпиада по теоретична,
математическа и приложна лингвистика

Вроцлав (Полша), 26–31 юли 2009 г.

Задача за отборното състезание

Даден е списък на 50-те най-често срещани думи във виетнамския език заедно с честотата им (като бройка) в корпус (набор от текстове) от един милион думи:

Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số					
1	và	13076	11	được	6620	21	ông	4224	31	làm	3762	41	nước	3176
2	của	12313	12	người	6434	22	công	4210	32	đó	3724	42	thế	3166
3	một	10587	13	những	6065	23	như	4088	33	phải	3637	43	quốc	3139
4	có	10488	14	với	5396	24	cũng	4068	34	tôi	3484	44	tại	3105
5	là	10303	15	để	4984	25	về	4025	35	chính	3413	45	thể	3032
6	không	8451	16	ra	4881	26	ở	4005	36	năm	3360	46	nói	3007
7	cho	8387	17	con	4685	27	nhà	3942	37	đi	3290	47	trên	2991
8	các	8383	18	đến	4645	28	khi	3890	38	sẽ	3268	48	thì	2941
9	trong	8149	19	vào	4548	29	dân	3811	39	bị	3218	49	thành	2899
10	đã	7585	20	này	4403	30	lại	3806	40	từ	3195	50	nhưng	2895

Преведете колкото повече можете от десетте четива от уроци по виетнамски за средно равнище, дадени по-долу. Ще откриете всички тези думи в четивата, с изключение на пет. Те са подчертани в текстовете.

Bài một. Моята стая

¹Đây là phòng của tôi. ²Trong phòng có nhiều đồ đạc. ³Đây là bàn và ghế. ⁴Trên bàn có một cái máy vi tính, một vài đĩa CD, một vài quyển sách, một cuốn từ điển Anh-Việt và rất nhiều bút. ⁵Đây là giường của tôi. ⁶Trên giường có gối, chăn và một cái điều khiển ti vi. ⁷Kia là tủ quần áo của tôi. ⁸Tôi có nhiều quần jean và áo thun. ⁹Tôi không có nhiều áo sơ mi. ¹⁰Dưới tủ là giày và dép. ¹¹Đây là điện thoại di động của tôi. ¹²Điện thoại này rất mới và đẹp. ¹³Kia là lò sưởi điện. ¹⁴Trên tường phòng tôi có một cái máy lạnh và cái quạt máy và một tấm gương. ¹⁵Phòng tôi có một cái ti vi nhỏ và một đầu đĩa DVD. ¹⁶Đây là cái tủ lạnh của tôi. ¹⁷Trong tủ lạnh có nhiều trái cây, nước ngọt và bia. ¹⁸Trên tủ lạnh có nhiều ly cốc. ¹⁹Phòng của tôi nhỏ, nhưng tôi rất thích nó.

Bài hai. Г-н Нам учи корейски в Ханойския университет

¹Anh Nam là sinh viên. ²Anh ấy học tiếng Hàn ở trường Đại học Ngoại ngữ Hà Nội. ³Sáng nay, anh Nam thức dậy lúc 6 giờ. ⁴Anh ấy ăn sáng lúc 6 giờ 30 phút. ⁵Anh ấy đến trường lúc 7 giờ. ⁶Buổi sáng, anh Nam học Hội thoại tiếng Hàn. ⁷Anh ấy học với một giáo sư người Hàn từ 7 giờ đến 10 giờ. ⁸Lúc 10 giờ rưỡi, anh Nam đi gặp bạn. ⁹Bạn anh ấy cũng là sinh viên ở trường đại học. ¹⁰Buổi trưa, anh ấy và bạn ăn trưa ở căn tin trong trường Đại học. ¹¹Buổi chiều, anh Nam học từ 1 giờ rưỡi đến 4 giờ. ¹²Sau đó, anh Nam đi uống cà phê với bạn. ¹³Buổi tối anh Nam học tiếng Anh ở một trung tâm ngoại ngữ.

Bài ba. *Г-н Ли идва във Виетнам*

¹Anh Lee **đã đi** Việt Nam hai lần, **một** lần **để** du lịch, **một** lần **để** học tiếng Việt.
²Anh Lee **đi** Việt Nam lần đầu tiên **vào năm** 2003. ³Anh ấy **đã đi** du lịch **ở các thành phố lớn của** Việt Nam: Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh, Nha Trang, Đà Lạt. ⁴Anh Lee **đi** Việt Nam lần thứ hai cách đây 6 tháng. ⁵Lần **này**, anh Lee **đã đi** TP. Hồ Chí Minh **để** học tiếng Việt. ⁶**Ở đó**, anh Lee **đã** gặp nhiều giáo viên **và** sinh viên Việt Nam.
⁷Anh Lee thích **nói** tiếng Việt **với** sinh viên Việt Nam. ⁸**Ở** TP. Hồ Chí Minh **có** nhiều **người** Hàn **Quốc**. ⁹Họ **làm** việc **ở công** ty Hàn **Quốc**. ¹⁰**Ở** trường đại học, anh Lee **cũng** gặp nhiều sinh viên Hàn **Quốc**. ¹¹Anh Lee rất thích TP. Hồ Chí Minh **và** rất thích tiếng Việt. ¹²Anh Lee **có** nhiều bạn Việt Nam. ¹³Họ **không** biết tiếng Hàn, vì vậy, anh Lee **nói** tiếng Việt **với** họ. ¹⁴Bây giờ, anh Lee **đã** trở **về** Hàn **Quốc**, **nhưng** anh Lee muốn **năm** sau trở **lại** Việt Nam.

Bài bốn. *Ван Хунг работи във фирма «Офо»*

¹Xin chào **các** bạn. ²**Tôi** tên là Nguyễn Văn Hùng. ³Hiện nay, **tôi** đang **làm** nhân viên tiếp thị **cho công** ty thương mại Offo. ⁴Mỗi tuần **tôi làm** việc **năm** ngày, **từ** thứ hai **đến** thứ sáu. ⁵Buổi sáng thứ hai, **tôi** thường **có** họp **ở công** ty lúc 7 giờ sáng. ⁶**Tôi** thường **đi** nhiều nơi, gặp nhiều **người để** giới thiệu **về công** ty Offo. ⁷Vì vậy, **vào** thứ sáu, **tôi** thường rất mệt. ⁸Thứ bảy **và** chủ nhật, **tôi không đi làm**. ⁹**Tôi** thường nghỉ **ở nhà**. ¹⁰**Tôi** ăn nhiều, ngủ nhiều. ¹¹Đôi **khí tôi đến nhà** bạn **tôi**. ¹²**Tôi cũng** thường **đi** chơi **ở công** viên **với các con tôi**. ¹³Buổi tối thứ bảy, chúng **tôi** thường **đi** uống cà phê hay **đi** nghe nhạc. ¹⁴**Ở** TP. Hồ Chí Minh **có** nhiều tiệm cà phê. ¹⁵Chủ nhật, **tôi** thường **đi** chơi bóng đá. ¹⁶**Tôi** rất thích hai ngày thứ bảy **và** chủ nhật. ¹⁷**Và tôi** rất ghét buổi sáng thứ hai.

Bài năm. *Моето семейство*

¹Xin giới thiệu **với các** bạn **về** gia đình **của tôi**. ²Gia đình **tôi có** 6 **người**: bố mẹ **tôi**, chị cả, **tôi**, **một** em gái **và một** em trai út. ³Gia đình **tôi** sống **ở** Hà Nội. ⁴Bố **tôi năm** nay 60 tuổi. ⁵Bố **tôi là** giám đốc **của một công** ty tư nhân. ⁶Mẹ **tôi là** giáo viên trường tiểu học. ⁷Chị cả **tôi năm** nay 27 tuổi, **đã** tốt nghiệp đại học **và** hiện đang **làm** việc **cho một công** ty thương mại. ⁸Chị ấy lúc nào **cũng** rất bận. ⁹**Tôi** còn **là** sinh viên **năm** thứ 3 khoa tiếng Nhật. ¹⁰Em gái kể **tôi cũng** là sinh viên. ¹¹Em ấy học **năm** thứ nhất khoa tiếng Anh. ¹²Chúng **tôi** đều học **ở** trường Đại học Ngoại Ngữ Hà Nội. ¹³Em trai út **của tôi** đang học **ở** trường Trung học Nguyễn Đình Chiểu. ¹⁴**Vào** cuối tuần, chúng **tôi** thường **đi** dạo **ở công** viên **và** nghe nhạc. ¹⁵Nghe **nói năm** sau chị cả **tôi** sẽ kết hôn.

Bài sáu. *Аз живея в гр. Хошимин*

¹**Tôi** sống **với** gia đình **tôi ở** Quận 1. ²**Từ nhà tôi đến** chợ Bến **Thành không** xa. ³**Tôi có thể đi** bộ **đến đó**. ⁴**Nhà tôi** nằm **ở** góc ngã tư đường Nguyễn Du — Cách Mạng Tháng Tám. ⁵Đối diện **nhà tôi là một** trạm xăng. ⁶Bên **phải nhà tôi là** khách sạn ABC. ⁷Khách sạn nhỏ, **nhưng** rất đẹp **và không** đắt. ⁸Bên trái **nhà tôi có một**

tiệm phố. ⁹Hàng ngày, buổi sáng, **tôi** thường ăn sáng ở đó. ¹⁰Phở ở đó rất ngon. ¹¹**Nhà tôi không** xa trường đại học. ¹²**Tôi có thể đến** trường bằng xe đạp hay xe máy. ¹³**Khi có** thời gian, **tôi cũng có thể đi bộ đi học**. ¹⁴**Đi bộ từ nhà đến** trường mất khoảng 30 phút. ¹⁵**Tôi** rất thích **đi bộ đến đó**. ¹⁶**Đi** bằng xe máy **thì** nhanh hơn, chỉ mất khoảng 7 phút. ¹⁷**Nhà tôi** địa chỉ ở số 35 đường Cách Mạng Tháng Tám, Quận 1, **Thành phố Hồ Chí Minh**.

Bài bảy. *Ресторант*

¹Chủ nhật tuần trước, chúng **tôi đi** ăn tối ở **một nhà hàng**. ²**Nhà hàng này** tên là Quê Hương. ³**Đó là một nhà hàng** nổi tiếng ở TP. Hồ Chí Minh. ⁴**Các** món ăn ở đó **không** đắt lắm. ⁵Chúng **tôi đã** gọi nhiều món **như** chả giò, nem nướng, tôm nướng, lẩu hải sản. ⁶Sau đó, **các bạn tôi** còn gọi thêm cơm chiên **và** món tráng miệng. ⁷Chúng **tôi** uống bia Sài Gòn. ⁸Bia Sài Gòn **là một** loại bia **của** Việt Nam. ⁹**Các** bạn nữ **không** uống bia mà uống **nước** ngọt. ¹⁰**Nhà hàng** Quê Hương lúc nào **cũng** rất **đông** khách. ¹¹Nếu khách **đến vào** thứ bảy **và** chủ nhật **thì** thường **không có** chỗ ngồi. ¹²**Các** bạn **tôi** đều thấy món ăn ở đây rất ngon. ¹³**Có** lẽ chủ nhật tuần **này**, chúng **tôi sẽ** trở lại ăn tối ở đó.

Bài tám. *Магазин за сувенири в гр. Хюе*

¹Chúng **tôi có một** cửa hàng chuyên bán đồ lưu niệm ở Huế. ²Khách **đến** thường **là** cả khách Việt Nam lẫn khách **nước** ngoài. ³**Vào** tháng 7, tháng 8, mùa du lịch, cửa hàng chúng **tôi** **đông** khách hơn. ⁴Vì vậy, chúng **tôi** thường mở cửa sớm hơn **và** đóng cửa muộn hơn. ⁵**Các** ngày **trong** tuần, chúng **tôi** thường mở cửa lúc 7 giờ sáng, **và** đóng cửa 10 giờ đêm. ⁶**Nhưng những** ngày cuối tuần, **khi** **đông** khách, chúng **tôi có thể** mở cửa **đến** 12 giờ đêm. ⁷**Vào** tháng hai hàng **năm**, cửa hàng chúng **tôi** thường đóng cửa **trong** khoảng hai tuần. ⁸Lý do **là** nhân viên cửa hàng nghỉ Tết.

⁹Khách **của** chúng **tôi là những người** du lịch **nước** ngoài **và** cả Việt Nam. ¹⁰Họ thường mua quà lưu niệm **để** tặng **cho** bạn bè, đồng nghiệp. ¹¹Khách **có thể** trả bằng tiền đô hoặc tiền Việt. ¹²Cửa hàng chúng **tôi có** rất nhiều quà lưu niệm. ¹³Nhiều món quà nhỏ, tuy **không** mắc **nhưng có** ý nghĩa kỷ niệm **về** Việt Nam hay **về thành phố** Huế. ¹⁴Chúng **tôi** rất vui vì **những** đồ vật **này** tuy nhỏ **nhưng đi** khắp **thế** giới.

Bài chín. *Билети за Виетнам*

¹Sáng nay, **tôi** cùng bạn **tôi đi** mua vé máy bay. ²Chúng **tôi** muốn **đi** Việt Nam **để** học tiếng Việt **trong** hai tháng nghỉ hè. ³Tháng 7, tháng 8 **là** mùa du lịch, vì vậy **có** rất nhiều **người** muốn sang Việt Nam. ⁴Ở phòng bán vé **của Công ty Hàng không** Việt Nam, chúng **tôi được một** cô nhân viên tiếp đón. ⁵Cô ấy rất vui vẻ, **nhưng lại không** biết tiếng Nhật. ⁶Chúng **tôi phải nói** chuyện **với** cô ấy bằng tiếng Anh. ⁷Bạn **tôi đã** hỏi mua vé máy bay giảm giá **từ** Tokyo **đi** TP. Hồ Chí Minh. ⁸Cô nhân viên **cho** biết **là** vì thời gian **này có** nhiều khách **đi** du lịch ở Việt Nam, nên **không có** vé giảm giá. ⁹Giá vé **chính** thức, loại vé hạng phổ thông, **một** chiều **là** 450 đô la. ¹⁰Giá vé hạng thương gia **thì** còn đắt hơn.

¹¹Chúng **tôi đã nói** chuyện **với** cô nhân viên khoảng 30 phút. ¹²Sau đó, chúng **tôi** quyết định mua vé khứ hồi hạng phổ thông. ¹³Thời gian bay **từ** Tokyo **đến** TP. Hồ

Chí Minh khoảng 5 tiếng. ¹⁴Tuần sau chúng **tôi** sẽ khởi hành. ¹⁵**Tôi** rất muốn **đi** Việt Nam học tiếng Việt, **nhưng** **tôi** hơi lo lắng: **Có** lẽ ở Việt Nam nóng lắm.

Bài mười. Хотел «Cao Mai»

¹Khách sạn Sao Mai là **một** khách sạn 3 sao, nằm ở Trung tâm **Thành** phố Hà Nội. ²Đây **không** **phải** là **một** khách sạn lớn, **nhưng** **lại** **có** nhiều khách **nước** ngoài nhờ **vào** chất lượng dịch vụ **của** nó. ³Khách sạn Sao Mai nằm gần bờ hồ Hoàn Kiếm. ⁴Chỉ cần **đi** bộ khoảng 5 phút là **có** thể **đến** bờ hồ. ⁵Tuy nằm ở trung tâm **thành** phố **nhưng** khách sạn Sao Mai rất yên tĩnh, sạch sẽ.

⁶Khách sạn **có** tất cả 6 tầng **và** khoảng 70 phòng ngủ. ⁷**Trong** mỗi phòng ngủ đều **có** tủ lạnh, **nước** nóng **và** điện thoại. ⁸**Có** ba loại phòng khác nhau: phòng đặc biệt giá 500.000 đồng **một** đêm; phòng loại thường giá 350.000 đồng **một** đêm **và** phòng loại rẻ 250.000 đồng **một** đêm. ⁹Phòng đặc biệt **và** phòng loại thường **thì** rộng rãi **và** **có** máy lạnh, còn phòng loại rẻ **thì** chỉ **có** quạt máy. ¹⁰Khách sạn Sao Mai **cũng** **có** **một** **nhà** hàng phục vụ ăn sáng miễn phí.

¹¹**Vào** mùa du lịch, nhiều khách sạn khác tăng giá phòng. ¹²**Nhưng** khách sạn Sao Mai vẫn giữ giá cũ. ¹³Hơn nữa, tiếp tân ở khách sạn **này** **có** thể **nói** được tiếng Anh, tiếng Nhật **và** tiếng Hàn rất giỏi. ¹⁴**Chính** vì vậy, nhiều du khách thích **đến** ở khách sạn **này** mỗi **khí** họ **đến** thăm Hà Nội.

*

Ето и азбучен списък на думите от списъка, които се срещат в текстовете:

Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ
8	các	15	để	31	làm	46	nói	48	thì
35	chính	18	đến	3	một	41	nước	34	tôi
7	cho	37	đi	36	năm	26	ở	47	trên
4	có	32	đó	20	này	33	phải	9	trong
17	con	11	được	12	người	43	quốc	40	từ
22	công	28	khí	27	nhà	38	sẽ	1	và
2	cửa	6	không	23	như	49	thành	19	vào
24	cũng	5	là	50	nhưng	42	thể	25	về
10	đã	30	lại	13	những	45	thể	14	với

⚠️ Виетнамският език е от австроазиатското езиково семейство. Говори се от около 66 млн. души във Виетнам (вж. картата).

ă, â, ê, ô, ơ, ư, у са гласни звукове; **ch, đ (Ð), gi, kh, ng, nh, ph, th, tr, x** са съгласни звукове.

Във виетнамския език има шест тона (мелодии, с една от които се произнася всяка сричка). Единият тон не се отбелязва, останалите пет тона се отбелязват с диакритичен знак над (á, à, ã, â) или под (ạ) съответната гласна.

—Борис Иомдин

Български текст: Тодор Червенков.

Наслука!